

Stadsarchief Amsterdam, inv. 877.37

THEMA: DOOPSGEZINDE FAMILIES

- Familie Esselman – 2
- Dominee F.H. Pasma – 4
- Mijn oudoom ds. Joost Halbertsma – 6
- Column – 7
- Mijn doopsgezinde familie – 8
- Voorouders: de oma van mijn oma – 9
- Mijn gewone en bijzondere familie
Mensonides en Van der Veer – 10
- Mijn Doopsgezinde voorgeschiedenis – 12
- Vele gezichten – 14
- Uit de kerkenraad – 16
- Gemeente in beweging – 17
- Collectebestemmingen – 18
- Agenda / Lied van de maand – 19
- Kerkdiensten – 20

De familie Amesz

Door Marjan Klomp-Gerringa

Het is voor stamboomonderzoekers maar wat lastig dat Doopsgezinden geen kinderdoop hebben. Zo ook voor de onderzoekers naar de familie Amesz. Ik stam af van Abraham, zoveel staat vast. Van Jacob Abrahamsz. Ook Jacob Abrams genoemd.

Zijn zoon heet Jan Jacobsz Amesz. Hoe de ene naam de andere is geworden? Dat is niet helemaal te achterhalen, maar Jan Jacobsz Amesz leefde van 1652-1730 in Amsterdam. Hij werd op 24 december 1677 gedoopt en daarmee bijgeschreven als lidmaat van de Oude Friese Gemeente de Arcke Noach.

Ruim 30 jaar later werd hem 'toegestaan om gheen broeder meer te wesen'. Waarschijnlijk omdat hij zijn 2e huwelijk met de gereformeerde Aaltje Gerrits sloot. Dat was 'buitentrouw' en werd door de doopsgezinden niet gewaardeerd. Jan keerde echter weer terug in de doopsgezinde gemeente. In het lidmatenboek staat vermeld dat hij, hier Jan Amesz genoemd, op zijn

verzoek wederom "voor den broeder werd aangenomen".

Jan Amesz was lichterman, korendrager en korenfactor. Een lichterman voer op een zogenaamde lichter, een platte schuit met weinig diepgang, die de lading van de grotere schepen, die bijvoorbeeld voor Pampus lagen, overnam en aan wal bracht. Een korendrager sjouwde met zakken koren. Een korenfactor was een in- en verkoper van graan. De schuit die ze hadden, was dan ook een zogenaamde korenlichter.

Jan bezat meerdere huizen en pakhuizen, de meeste in de buurt van de Haarlemmerdijk. Hij had bij zijn overlijden een nalatenschap van 50.000 gulden maar die hebben ons nooit bereikt.

De gevelsteen van de Arke Noach is er nog wel: boven de ingang van het Zonshofje aan de Prinsengracht. Mijn vaders moeder was een Amesz. Op de plek waar Jan ooit naar de kerk ging, hebben ook wij onze voetstappen gezet toen dochter Ulrika op het Zon'shof woonde.

Familie Esselman

Door Gerda Froese-Esselman

Het is 1743. In het Duitse plaatsje Ankum (in de buurt van Münster) wordt Hermann Esselmann, mijn stamvader, geboren. Op een dag heeft hij waarschijnlijk zijn knapzak gepakt en is vertrokken.

Waarom hij Duitsland verliet is niet bekend. Armoede, werkloosheid, avontuur of het religieus niet zó vredige Münster? Hoe dan ook hij vestigde zich als timmerman in Monnickendam en liet zich als belijdend lidmaat bij de Lutherse Kerk inschrijven onder de naam Harmen Esselman. Waarom speciaal Monnickendam? Wellicht omdat in het midden van 1700 in Monnickendam veel uit Duitsland afkomstige Lutheranen zich daar vestigden. In de volksmond werd Monnickendam ook wel gek-scherend Lutherdam genoemd.

Harmen is daar getrouwd en kreeg zeven kinderen. Drie kinderen zijn op zeer jonge leeftijd overleden, waarvan twee meisjes met de naam Maria. Maria nummer drie heeft het wel gered en is volwassen geworden. Zo ook haar broer Willem Esselman, geboren in 1786, van wie ik afstam. Dat was trouwens nog kantje boord met Willem, want er staat geschreven dat hij (als baby) niet in de kerk is gedoopt, maar wegens onpasselijkheid thuis. De onpasselijkheid van Willem was niet van blijvende aard, want hij is 83 jaar geworden!

We slaan twee generaties over. In Monnickendam werd mijn overgrootvader Pieter Esselman in 1843 geboren. Hij begon als molenmaker, maar ging later als scheepstimmerman aan de slag. Hij trouwde in 1868 met de Purmerendse Pietertje Lemmersma. Hier begint het doopsgezinde gedeelte van mijn afkomst. Pietertje was namelijk doopsgezind. Zij was niet alleen baker van beroep, maar vervulde ook de functie van kosteres in de Doopsgezinde Kerk in Monnickendam. Ja, ja, die Pietertje toch.

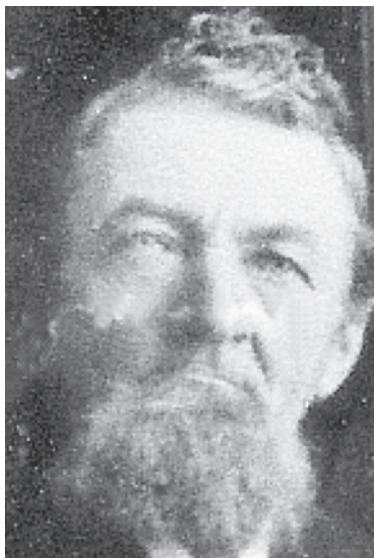
Van oorsprong kwam de familie van Pietertje Lemmersma uit Friesland. Haar overgrootouders werden beiden in 1772 op belijdenis gedoopt bij de Doopsgezinden in Heerenveen. Haar grootvader was turfschipper en raakte in Purmerend verzeild en heeft zich daar gevestigd.

Pieter en Pietertje kregen vijf kinderen, van wie mijn grootvader Klaas de middelste was. Hij was aanvankelijk slachter, maar later opende mijn grootvader zijn eigen slagerij in de Amsterdamse Jordaan. In 1902 trouwde hij in de Singelkerk met de Amsterdamse Gerretje van de Wal. - Ik ben naar mijn grootmoeder vernoemd. Gelukkig hebben mijn ouders mij geen Gerretje genoemd. Gerda vonden zij toch iets beter klinken. Daar ben ik ze dankbaar voor. Denk aan al die lolbroeken die dan origineel denken te zijn met het zingen over zoete lieve Gerretje. – Terug naar de geschiedenis.

Mijn vader Gerrit Esselman, die later Gerard werd genoemd, zag in 1911 het levenslicht in de Rozenstraat. Dit was

dicht bij de slagerij van mijn grootvader. Zij waren geen rasechte Jordanezen, want een slager afkomstig uit Monnickendam? Dan ben en blijf je een boer voor Amsterdamse begrippen. Mijn vader heeft als 'surrogaat' Jordanees, een fijne jeugd gehad. Hij kon smakelijk vertellen over het wel en wee van de 'omes' en 'tantes' in deze zo specifieke Amsterdamse wijk. Mijn broer en ik hebben de liefde voor Amsterdam van hem met de paplepel (u weet wel, die van de brijpot), ingegoten gekregen.

Mijn vader was banketbakker en werkte bij banketbakkerij Houtman in de Utrechtsestraat op nummer 75. Mijn moeder, Tiny van Pelt, werkte daar in de winkel. Ach ja, je weet hoe dat gaat. Zij trouwden in 1942 in de Singelkerk. Mijn moeder was van oorsprong katholiek gedoopt, maar daar werd bij haar thuis niets aan gedaan. Dat is een geschiedenis op zich. Twee geloven op één kussen en zelfs een onterving. In ieder geval wilde mijn moeder één geloofsgemeenschap en ging op belijdeniscatechisatie en heeft in de Singelkerk belijdenis gedaan. In 1951

Pieter Esselman
(mijn overgrootvader)

Pietertje Esselman-Lemmersma
(mijn overgrootmoeder)

hebben zij de banketbakkerij-tearoom overgenomen. Aangezien er niets veranderde is het altijd firma Houtman gebleven. De meeste mensen kenden mij als Gerda Esselman, maar ik werd ook wel Gerda Houtman genoemd. Ach ja, als het beessie maar een naam heeft.

Mijn ouders kregen twee kinderen. Mijn broer is een oorlogskind en ik ben een babyboomer. Verschil moet er zijn. Nadat mijn ouders de zaak zijn uitgegaan zijn ze, na wat omzwervingen, op de Veluwe terechtgekomen, aangezien ze in Amsterdam voorlopig niet in aanmerking kwamen voor een woning. In Elspeet hebben ze een klein jaar in een bungalowtje bij Mennorode gewoond. In die tijd zwaaide juffrouw Compaan daar de scepter. Mijn vader was daar kok en mijn moeder deed hand- en spandiensten. Hierna zijn ze verkast naar Hulshorst. Daar hebben ze een fantastische tijd gehad. De strenggelovige Hulshorsters en twee doopsgezinde Amsterdammers bleek een goede match te zijn. Ze waren volledig geïntegreerd. Zij zaten zelfs op het psalmkoor en traden op in Veluwse

klederdracht met de Veluwse koren. Mijn vader, trouwens de hele familie, kon daar altijd smakelijk om lachen. De laatste maanden van zijn leven was mijn vader in een verpleeghuis in Elburg. Het was Koninginnenacht 1997. Hij lag op sterven. We hadden de hele nacht bij hem gewaakt.

's Morgens (Koninginnedag dus) ging ik even de benen strekken. Bij de ingang van het verpleeghuis verscheen een muziekkorps uit Elburg. Zij speelden niet 'Oranje boven', maar 'Wat de toekomst bringe moge'. Dat was zo ontroerend – het leek wel of zij het speciaal voor mijn vader kwamen spelen. Met die aubade en de vlag in top sterven en bij zijn uitvaart op 5 mei werd er weer gevlagd. Hoe mooi kan je het hebben.

Mijn broer is al jaren geleden met zijn gezin naar Soest vertrokken. Maar... hij is nog vaak in Amsterdam te vinden. Oude liefde roest niet! Peter en ik zijn in 1972 getrouwd. Kerkelijke inzegening In de Singelkerk? Nee hoor, wij zijn in Steinbach Canada (vlakbij Winnipeg) getrouwd. Peters vader was daar

predikant en heeft ons getrouwd. Dat was heel bijzonder. Peter en ik hebben een zoon (Freek) en een dochter (Christa) + een bonus kleindochter.

Tot zover mijn familiegeschiedenis. Dit was zo in het kort mijn doopsgezinde geschiedenis. Ik vind het altijd bijzonder dat mijn grootouders ook al op het Singel kwamen. Bij hun begrafenis ging ds. Bremer voor en de kinderopdracht van onze kinderen werd door ds. Bremer in het oude Menno Simonshuis gehouden. Mooi!

Met dank aan Jaap Janmaat, en vriend van mijn broer, die veel over mijn vroege voorouders te weten is gekomen.

Klaas Esselman (mijn grootvader)

Gerard (Gerrit) en Tiny Esselman (mijn ouders)

Dominee F.H. Pasma

Door Wim de Vries Lentsch

Mijn oorsprong voor het doopsgezinde geloof ligt in het feit dat mijn grootvader (van moeders kant) doopsgezind dominee te Friesland was en wij als kleinkinderen in de jaren 50 veelvuldig in Grouw verbleven. Maar laat ik met de aanvang van m'n grootvaders levensloop beginnen.

Geboren in 1886 te Westermeer, maar in 1888 verhuisd naar Haskerdijken waar zijn ouders een grote boerderij kochten. Moeder was van evangelische huize en zijn vader stamde uit een oud doopsgezind geslacht. De vier kinderen (later allen doopsgezind) gingen naar een christelijk hervormde zondagschool, daar de naast bijzijnde doopsgezinde kerk te ver weg was. Hiermee zal zijn geloofsovertuiging zijn oorsprong hebben, al beweerde hij later dat hij destijds van de doopsgezinden niet meer wist dan dat zij de kinderdoop niet wilden en geen eed mochten afleggen. Het boerenbedrijf betekende op jonge leeftijd 's morgens 4 uur uit de veren en 's avonds 8 uur naar bed. Op zekere dag las hij een

boek van zijn ouders "Pushing to the Front" door Orison Swett Marden – in het Nederlands "Worstelen en Overwinnen". Dit boek (dat ik later van hem kreeg) boeide hem geweldig. Met tal van voorbeelden werden vele succesvolle veelal Amerikaanse mannen en vrouwen beschreven. De gedachte rees op: Waarom kun je niet meer van je leven maken dan altijd achter de koeien te zitten. Maar scholing ontbrak en verlangen naar ontwikkeling bleef. Dit verlangen resulteerde in het volgen van de HBS te Leeuwarden en vervolgens het Gymnasium te Alkmaar. Zondermeer moet dat een grote overgang geweest zijn, van een eenzame boerderij naar een levendige gemeenschap. In Alkmaar kwam hij bij een doopsgezinde predikant in huis, waardoor hij als 18 jarige belangstelling kreeg voor het godsdienstige leven en een trouw kerkganger werd en het godsdienstonderwijs ging volgen. Tegen het einde van zijn gymnasiumtijd werd hij gedoopt en volgde toelating tot het Seminarie in Amsterdam. Na het kandidaatsexamen kwamen nog twee jaren met proefpreken in de Singelkerk.

Op zondag 2 november 1913 begon hij zijn loopbaan bij de gemeente van Mensingeweer, een destijds kleine Groningse boerengemeente. Het preken was niet zo'n probleem, al werd verwacht de gehele preek uit het hoofd te leren. Wel moeilijk lagen de huisbezoeken vanwege de totale zwijgzaamheid van de bezochte families.

Na 3 jaar Mensingeweer volgde Dantumawoude (thans Damwoude) een rijke doopsgezinde gemeente met een veelvoud van kerkgangers. Het probleem van zwijgzaamheid was hier niet, meer het tegenovergestelde, een bijzonder hartelijk welkom was gemeengoed. Anderzijds vergeleken met Mensingeweer waren daar mede door ziekten en epidemieën veel begrafenissen. Een van de hoogtepunten was de viering van het 150 jarig bestaan van het kerkgebouw waarvoor mijn grootvader een historische gedachtenis rede hield, die onder de titel "Onze Vermaning" is uitgebracht. Inmiddels was hij getrouwd met mijn oma en werden twee dochters geboren, de jongste

F.H. Pasma voor de pastorie Dantumawoude circa 1920

Kerk in Grouw

mijn moeder in 1920. Tot midden 1921 is hij in Dantumawoude gebleven en daarna volgde de aanstelling in Grouw (na 1989 officieel gewijzigd in Grou).

De ambtsperiode in Grouw zou ruim 30 jaar duren, die een belangrijk deel van zijn werk als predikant, bestuurder en publicist omvat. De uit de 17e eeuw stammende doopsgezinde kerk in de Hoofdstraat, voorheen Dorpsstraat, was een paar huizen verwijderd van de pastorie, een statig vrijstaand huis met een enorme achtertuin. Het aantal doopsgezinde kerkgangers was aanzienlijk en de kerk was stampvol bij zijn intree. Een volle kerk had te maken met de afloop van de eerste wereldoorlog, men was vol goede moed en wist zeker dat dit toch echt de laatste wereldoorlog was geweest! Grouw was wel iets anders dan Dantumawoude, met een sober levende niet erg ondernemende bevolking. Grouw daarentegen een dorp vol actie, dat deelnam aan de grote vaart en had een industrieel centrum met de beroemde fabrieken van de familie Halbertsma. De bevolking, ook wel Grouwsters genoemd, nam geen blad voor de mond en kwam rond voor haar mening uit en men schuwde van oudsher de sterke drank niet. Traditioneel werd de zeilsport druk beoefend, de gehele bevolking leefde erin mee. Wedstrijd-zeilen heet in Friesland hardzeilen en op de zondagse hardzeildagen werd aanvankelijk niet gepreekt. De Koninklijke Watersportvereniging Oostergoo

organiseert vandaag de dag nog immer haar zeilwedstrijden voor tal van veelal klassieke Friese zeiljachten.

Aanvankelijk bestond het pastorale werk uit preken, huis- en ziekenbezoek en begrafenissen. Zonder dominee ging vrijwel niemand het graf in, ook al hadden zij of hun familie geen belangstelling voor een godsdienstig leven. Huisbezoek ging te voet of op de fiets, maar afgelegen boerderijen aan het water waren alleen per boot te bereiken. Daarvoor had mijn grootvader een eigen motorboot, type bakdek, gebouwd bij Abeking en Rasmussen, een beroemde nog steeds bestaande Duitse jachtwerf in Lemwerder. Behalve beroepsmatig varen maakte hij vele tochten op de Friese wateren. Uiteindelijk heeft hij de boot weggedaan, omdat mijn ouders de boot niet wilden overnemen. Achteraf zonde, want nu is zo'n boot in Amsterdam een collectors item.

1939 was een belangrijk jaar daar hij als voorzitter van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit werd gekozen waardoor zijn werkzaamheden, die door zijn talrijke bestuursfuncties, consulentenschappen, catechisatie in omringende gemeenten al omvangrijk waren, nog aanzienlijk toenamen. Het werk voor de A.D.S. betekende veel op en neer reizen naar Amsterdam waar in de Singelkerk vergaderd werd. Vooral het reizen in oorlogstijd was wat dat betreft geen eenvoudige opgave. Dat kon per Lemmer Boot (de Jan Nieveen), die voor velen, zeker in de Hongerwinter een laatste mogelijkheid bood om in Friesland te overleven. Ik heb deze tocht met mijn grootvader in 1956 nog eens overgedaan en was zeer onder de indruk van zo'n lange reis, die je vandaag zo eenvoudig en snel met de auto doet.

In de oorlog hebben mijn ouders elkaar op de Sneekweek leren kennen. Dat kwam o.a. omdat mijn moeder bevriend was met de dochter van Halbertsma en met hun auto+chauffeur naar Sneek konden meerijden.

Pastorie Grouw met Wim en zijn zusjes

Het huwelijk vond plaats vanuit de doopsgezinde kerk, waar uiteraard mijn grootvader de inzegening verzorgde. Begin jaren 50, al tegen het einde van mijn grootvaders ambtsperiode kwam ik met mijn zus en broer vaak in de pastorie te logeren.

Deze pastorie was een koud somber huis met zware luiken voor de ramen. Binnen heerste een nogal bedrukkende sfeer, maar Grouw herinner ik als een leuke plaats met een groot plein en het lag mooi aan het Pikmeer. In de kerk beklommen wij graag de preekstoel en achter de kerk voerden wij de konijnen. Door bemoeienis van mijn grootvader (die veel voor zijn kleinkinderen gezorgd heeft) mocht ik met de dorpsbus van Palstra op en neer meerijden naar het station waar reizigers van de trein werden gehaald.

Na mijn grootvaders emeritaat ging hij in Hilversum wonen, waarvan uit hij een aantal jaren in verschillende plaatsen op uitnodiging preekte. Een daarvan vond in de Singelkerk plaats waar ik met mijn familie en oma aanwezig was. Hij preekte met een lage zware stem, die hij ook wel graag bij andere spreekbeurten gebruikte. Samenvattend kan ik zeggen dat hij een imponerende opa was die zowel op kerkelijk als op maatschappelijk terrein veel bereikt heeft en dat Frans Hendrik Pasma is op 83 jarige leeftijd te Haarlem overleden.

Mijn oudoom ds. Joost (Justus/Joast) Halbertsma (1789 – 1869) en verdere Doopsgezinde familie

Door Sjoukje Halbertsma

In vroegere tijden waren er in Grou twee Doopsgezinde gemeenten, de Oude Vlamingen (orthodox) en de grootste gemeente de Waterlanders. Begin 19e eeuw creëerden de Waterlanders nog hun voorgangers uit eigen kring. Had je aanleg voor het predikambt dan werd je door de zittende predikant opgeleid. Het kon zijn dat je ernaast nog een beroep uitoefende en daarmee je geld verdiende.

Bijvoorbeeld ds. Joost Halbertsma zijn grootvader Tjalling Binnerts was boter- en kaaskoopman en daarnaast liefdepreker in de Waterlandse vermaning. Grootvader Tjalling had een kleine bibliotheek met studies uit binnen- en buitenland. Hij zocht contact met, onder andere, geleerden uit Franeker en collega liefdepredikers. Zo bekwaamde hij zich verder als voorganger.

Op elfjarige leeftijd ging Joost naar de Latijnse School in Leeuwarden en werd hij in de kost gedaan. Buiten schooltijd kreeg hij extra vorming en opvoeding van ds. Brouwer uit Leeuwarden. Bij dominee Brouwer verdiepte hij zich ook in maatschappelijke en wetenschappelijke vraagstukken. Daarbuiten kreeg hij nog dans- en rijlessen. Daarna naar het Doopsgezind Seminarie (kweekschool) in Amsterdam. Joost had ook wel naar Groningen gewild om daar theologie te studeren alleen zijn moeder Ruurdte Tjallings Binnerts wilde persé dat hij direct naar Amsterdam zou gaan. Het toelatingsexamen bestond uit Grieks en Latijn en nog wat elementaire vaardigheden. Hij begon zijn studie in 1807.

Welke colleges volgde Joost zoal? Om te beginnen lessen in gewone welsprekendheid daarna colleges kanselwelsprekendheid en het houden van oefenpreken. Trainingen in lichaamstaal, houdingen en stem (zonder microfoon!) Bij de kanselwelsprekendheid leerden de studenten dat een preek gericht moest zijn op de toehoorder, de eenvoudige christen, die getroost en geïnspireerd wilde worden. Dus geen ingewikkelde theologische verhandelingen. Voor Joost kwam dit overeen met wat hij van huis uit had meegereggen. De dominee is dus geen schriftgeleerde die boven zijn Gemeente staat maar een gemeentelid die de preek voor zijn rekening neemt en anderen stimuleert om ook het woord te nemen. In orthodoxe kringen sprak men schande van deze nieuwlichterij.

Het laatste onderdeel van de opleiding waren de proefpreken. Het examen werd afgenomen tijdens de algemene vergadering van de Doopsgezinde Sociëteit. Was je geslaagd

dan werd je bevorderd tot proponent. In 1814 werd Joost predikant in Bolsward en in 1821 in Deventer waar hij tot zijn emeritaat is gebleven. Vanaf 1816 treedt hij als letterkundige naar buiten en verder deed hij nog veel meer, onder andere door Europa reizen, om kennis op te doen. Maar dit is een ander verhaal, zie zijn biografie uit 2018.

In mijn familie trouwde men zowel met Doopsgezinden als met Hervormden. Joost trouwde in 1816 met de Hervormde Johanna Hoekema. Vóór Johanna trouwde liet zij zich voor alle duidelijkheid nog als lidmaat van de Hervormde kerk aannemen. Volgens Joost: "Uit vrees dat ik haar Mennist zou maken en anderen zouden zeggen dat zij omgepannekoekt was."

Mijn opa is met een Hervormde (Hugenoten) domineesdochter getrouwd en mijn moeder is ook Hervormd. Zij zijn beiden uit eigen beweging omgepannekoekt en waren 'juf' bij de Westhill met grote overtuiging. Mijn ouders zijn in de vermaning van Sneek getrouwd. Eerst ging mijn moeder nog naar de Hervormde kerk, meer uit nostalgie en uit eerbied voor haar ouders bleef zij lid. Bij haar crematie wilde zij ds. Henk Leegte als voorganger en absoluut geen Hervormde dominee meer. Nu hebben wij de omgepannekoekte dominee Ewout Roos. Mijn moeder is in 2007 overleden maar zou hier zeer verguld mee zijn geweest.

Bij mijn vader vroeger en later bij mij thuis was alles Doopsgezind. Trouw ging mijn vader iedere zondag naar de kerk in Zeist. En wij, de kinderen naar de Westhill zondagsschool. Helaas is er geen zondagsschool meer in Zeist anders had mijn jongere broer Justus zijn kinderen er wel naar toe gestuurd. Ik heb twee broers en twee zussen, alleen mijn oudere zus en ik hebben belijdenis gedaan. Gelukkig weet ik dat (achter)neven en (achter)nichten hoewel ze niet altijd meer naar de kerk gaan wel lid zijn. Laatst zag ik mijn neef John Halbertsma met vrouw en zoon in de kerk, hoewel ze bekenden dat ze vooral voor de muziek kwamen... Neef Philip Halbertsma heeft belijdenis gedaan in de Singelkerk en neef Norbert van den Berg kom ik regelmatig tegen op

Sleetse woorden of blijvend actueel

Door Henk Smit

het Singel. Als je een Halbertsma telg bent dan zijn de Doopsgezinde wortels net zo belangrijk als Grou. Toen ik afgelopen jaar in Grou meedeed aan een lepenloftspùl over de Halbertsma's werd mij nadrukkelijk gevraagd of ik nog wel Mennist was. Gelukkig kon ik positief antwoorden!

Maar wat is het hebben van een Doopsgezinde achtergrond en uit een Doopsgezind nest komen dan? Ik weet dat ik mij nu op glad ijs ga begeven! Voor mij is de gemiddelde Doopsgezinde broeder en zuster in willekeurige en niet uitputtende volgorde; een wereldburger, "eenvoudig" in doen en laten, niet protserig wel een soort van degelijkheid, niet meedoen met de wegwerpmaatschappij, niet de eerste hoeven zijn, de ander ook wat gunnen, elkaar helpen, welbespraakt, leest een boek, "dat belooft ik" en natuurlijk vredelievend.

Dit kan ik ook van de gemiddelde Halbertsma zeggen en zeker bij mijn opvoeding speelde bovenstaande een grote rol. Hebben de Halbertsma's zich eeuwenlang zo in het Doopsgezinde gedachtegoed ondergedompeld dat er geen onderscheid meer te maken is? Of waren de Halbertsma's al zo en voelden zij zich daarom aangetrokken tot deze geloofsrichting. Na het lezen van de biografie over ds. Joost Halbertsma denk ik het laatste, zeker weten kan ik het niet.

Ik kan alleen maar hopen dat ruim 200 jaar Doopsgezinde opvoeding zijn vruchten meer dan eens heeft afgeworpen bij de Halbertsma-clan en ik wens hen toe dat dit nog heel lang mag voortduren!

Bron: Joost Halbertsma 1789 – 1669
een biografie 2018
Promotieonderzoek door Alpita de Jong
www.uitgeverijlouis.nl

Gedenksteen in Grou aan het Halbertsmaplein voor Joost en broer Eeltje Halbertsma. Eeltje is de dichter van het Fries Volkslied.

Ten tijde van de protestdemonstratie tegen de Kruisraketten (21 november 1981) kochten wij aan een kraampje met 'vredesmateriaal' een poster met de volgende tekst. In feite een gebed van God aan ons.

*Ik heb gehoord
dat velen van jullie
op een wonder zitten te wachten,
een wonder dat ik, jullie God,
de wereld zal redden.
Maar hoe zal ik redden
zonder jullie handen?
Hoe zal ik kunnen rechtspreken
zonder jullie stem?
Hoe zal ik liefhebben
zonder jullie hart?
Vanaf de zevende dag
heb ik alles uit handen gegeven,
heel mijn schepping
en heel mijn wondermacht.
Niet jullie, maar ik wacht op een wonder.
Amen.*

De poster hing in eerste instantie op mijn werkkamer, verhuisde daarna naar de gang, en hangt inmiddels al vele jaren aan de muur in de garage onder ons huis. Af en toe zeggen wij tegen elkaar, al wijzend naar de poster, 'moet die niet eens weg, beetje sleetse woorden toch?' Gek genoeg, het blijft bij een vraag.

In de huiskamer hangt evenals in menige doopsgezinde kerk en bij doopsgezinden in den lande thuis, een bord; blauwe bloemenkrans met een tekst in het midden. De tekst tref je ook wel aan op de websites van doopsgezinde gemeenten. Het bord kreeg ik ooit cadeau van mijn niet (meer) gelovige, niet meer kerkelijke collega's, die unaniem van mening waren, die tekst past ons allemaal. Ik beaamde het met gepaste trots.

*Dopen wat mondig is
Spreken dat bondig is
Vrij in het Christelijk geloven
Daden gaan woorden te boven.*

De vraag, moet de poster niet eens weg, werd onlangs opnieuw gesteld. Sleetse woorden, of heeft de tekst iets te maken met de tekst op het bord. Zijn er overeenkomsten? De teksten doen sowieso een beroep op onze eigen verantwoordelijkheid t.a.v. het streven naar gerechtigheid op vele fronten. Het is zaak om de teksten keer op keer en steeds opnieuw te verstaan.

De poster zal wel in de garage blijven hangen zolang het ons gegeven is om in het huis te blijven wonen. Weliswaar is de poster afgedaald, maar niet afgedaan. De poster weer op de muur of de deur van mijn werkkamer in beeld brengen, is het overwegen wellicht waard.

Moeder Mia met de auteur – 1948

Toen ik in 1993 lid werd van onze gemeente, kwam de inspiratie daarvoor voornamelijk van mijn doopsgezinde moeder Mia. Opgegroeid was zij in Deventer, daar gedoopt op haar 18e, en op haar 24e, in 1946, met mijn vader getrouwd, vanuit de Doopsgezinde Vermaning aan de Brink. Daar is nog een mooie foto van - kon ik hem maar vinden. Na haar verhuizing, naar Den Haag, werd mijn moeder actief in de Haagse Gemeente. Behoorlijk actief. Ze kwam in de kerkenraad, verzorgde het kerkenblad, later zong ze mee in het zangkoor. Wij gingen naar catechisatie, ik zelfs op de Doopsgezinde fotoclub... dat had je toen allemaal. Ook deed Mia een aantal jaren mee in een uitwisseling met de protestanten in Wittenberg, in het hart van de toenmalige DDR, zeer intens. Mijn compleet agnostische vader zag het van een veilige afstand aan. Als ik daar nu nog wel eens kom, in die Haagse kerk, nu duchtig verbouwd, hangen nog dezelfde kronen van het plafond af als toen.

Pas nadat ikzelf, op latere leef-tijd, was gedoopt, begon ik te beseffen dat er ook via mijn vaders kant een doopsgezinde lijn binnenkwam. Maar dan uit de 16e en 17e eeuw. Die liep via Franchois van Hoochstraeten, als refugie in 1572 uit Antwerpen naar Dordrecht gekomen,

Mijn doopsgezinde familie

Door Thijs van Hoogstraten

zijn zoon Hans, en diens zoon Dirck, zilversmid en schilder, ook lid van de doopsgezinden aldaar. Die weer de vader was van Francois, boekdrukker (1632-1696), en Samuel, de schilder (1627-1678), leerling van Rembrandt. Beiden zijn ze doopsgezind begonnen ... maar Samuel werd uit de kerk gezet, omdat hij daar had gepronkt met een zwaard, en óók nog met een hervormd meisje trouwde. Althans zo luidt het verhaal. Anders dan zijn wat bravere broer, mijn voorvader Francois, die wel diaken werd, maar later naar het katholicisme begon te neigen. Na hem, eind 17e eeuw, werd de familie van Hoogstraten voornamelijk hervormd, drie eeuwen lang; en zelfs een beetje keurig, met gemeentesecretarissen, een generaal, burgemeesters en een aantal dominees in haar midden. Het doopsgezind zijn was een stem uit het verleden.

Heel interessant allemaal ... maar de geest, ja die kwam toch van moeder Mia, en uiteindelijk van mijn eigen keuze, om tot dit eigennuttige en wonderlijke kerkgenootschap toe te treden. En sindsdien heb ik niet meer omgezien. Overigens kent ook mijn moeders' Deventerse geschiedenis vele doopsgezinde voorouders, via haar eigen familie - van Groningen - en via de aan ons geparenteerde familie van Delden. Getuige hun mooie gedenkboek kunnen die ook terugkijken naar de 17e eeuw. (Ach.. had een mens maar tijd dat allemaal eens verder uit te zoeken). Hoe dat zij, aan mijn moeders kant was er ook nog haar oudere broer, Jan van Groningen, bankier, toegedaan vader van zes kinderen, maar met een getroebleerde herinnering aan zijn tijd bij de krijgsraad in Indië, in de jaren veertig. Dat was wel weer een verklaring was voor zijn licht-conservatieve opvattingen. In de jaren tachtig was hij een gewaardeerd lid van Deventer kerkenraad, maar.. politiek vanaf de kansel, dat was

hem een gruwel. Toen dat in die tijd (van de kruisraketten-discussie) steeds meer de toon werd, heeft hij de doopsgezinden vaarwel gezegd. En naar ik me heb laten vertellen, is dat niet zonder geraas verlopen.

En dan is er nog onze zoon, die zijn geloofsverhaal ging schrijven in Syrië, in Damascus, en binnen de doopsgezinden de weg daarvoor vond, op eigen tijd en eigen wijze. Het begon voor hem dus in het Midden-Oosten, dat ook toen, tien jaar terug, al vol spanning was. Zo loopt ons doopsgezind familieverhaal ook een beetje op met de grote geschiedenis.

En... als wij er niet meer zijn, wie schrijft dan onze geschiedenis, binnen of buiten de kerk? Hopelijk toch onze kinderen, althans de nieuwe generaties. Want lid of niet, betrokken of niet, je proeft bij hen een zekere waardering, vermengd met verbazing, dat wij hun ambassadeurs willen zijn op het kerkelijke erf. Wie weet wordt dat nog eens omgekeerd, ooit, dat zij voorop gaan. Dan blijft het in de familie, of beter nog: je wordt opnieuw familie.

Samuel van Hoogstraten – Binnenplaats met lezende vrouw – 1662 (Mauritshuis)

Voorouders: de oma van mijn oma

Door Albertine Wendte-Voncken

IdA van deze week staat in het thema van doopsgezinde voorouders/ families. Een mooi boek om te lezen dat aan dat thema raakt is "De Oma van mijn Oma van mijn Oma" van Marc ter Horst met tekeningen van Eliane Gerrits. Het is een non-fictieboek met een spitsvondige opzet: aan de hand van de opa's en oma's worden de veranderingen in de geschiedenis belicht. Een voorbeeld dat bij mijn kinderen tot de verbeelding sprak: "Mijn oma gaat naar de wc -> De oma van mijn oma deed het op een emmer -> De oma van de oma van de oma van de oma van mijn oma deed het buiten." Aan de hand van deze voorbeelden vertelt de schrijver even kort de veranderingen door de eeuwen heen. De thema's zijn uiteenlopend: gezondheid, families, vakanties, sociale veranderingen, vrouwenrechten, muziek, gezondheid - dat spreekt mij natuurlijk aan. "Mijn opa is bang voor kanker -> De opa van mijn opa was bang voor de tering -> De opa van mijn opa van mijn opa van mijn opa van mijn opa van mijn opa was bang voor de pest." Het zijn mooie kleine verhaaltjes, helder geschreven en voorzien van wat cartooneske, maar erg treffende

illustraties wat de luchtige sfeer van het boek onderstreept. De verhaaltjes zijn anderhalve bladzijde lang, precies genoeg om even voor te lezen en dan je eigen ervaringen te delen. Misschien weet je zelf nog wel wat van je oma of je oma's oma. Of je kan samen bedenken hoe het vroeger ging of je pakt de muziek erbij via YouTube of Spotify. "Mijn oma stond te gillen bij de Beatles -> De oma van mijn oma stond te gillen bij Benny Goodman -> De oma van de oma van de oma van mijn oma stond te gillen bij Franz Liszt."

Zeer geschikt dus om voor te lezen als ouders of grootouders, maar zeker ook zonder familieband zullen kinderen verhalen over vroeger erg interessant vinden. Nog eentje dan, tot besluit: "Mijn opa vond vroeger alles beter -> De opa van mijn opa vond vroeger alles beter -> De opa van mijn opa van mijn opa vond vroeger alles beter."

Marc ter Horst, *De oma van mijn oma van mijn oma*. Gotmer.
ISBN 9789025765811. € 15,99

Nog even een tip voor de vakantie voor zowel grote mensen als kinderen:

De Vakantiebieb app! Per 1 juni is de vakantiebieb app weer gevuld met 30 kinderboeken en per 1 juli komen daar 20 volwassenenboeken bij. Gratis e-books die je tot en met 31 augustus kan lezen. Voor alle leeftijden en uit alle genres is er wat. Download de app uit de appstore of playstore en klik de boeken aan die je wil lezen. Er zitten een paar mooie kinderboeken bij waaronder de klassieker "De Zevensprong van Tonke Dragt" en recente boeken zoals "Dit is geen dagboek" van Erna Sassen en "Juf Braaksel" van Carry Slee dat een senaatsprijs van de Kinderjury heeft gewonnen en Gouden Griffelboek "Gips" van Anna Woltz. Kinderen vallen over de vakantie één AVI niveau terug omdat ze niet lezen, dus het is nog nuttig ook, maar vooral erg leuk. Van harte aanbevolen!

MIJN OMA STOND TE GILLEN BIJ DE BEATLES

DE OMA VAN MIJN OMA
STOND TE GILLEN BIJ BENNY GOODMAN

DE OMA VAN DE OMA VAN DE OMA VAN MIJN OMA
STOND TE GILLEN BIJ FRANZ LISZT

JA, die Franz Liszt, dat was me er eentje! Hij schreef klassieke muziek. Je weet wel: zoals Mozart, Bach en zo. En hij speelde geweldig piano. Misschien niet de muziek waar jij nou heel erg opgewonden van wordt. Maar de fans van Liszt gingen helemaal uit hun dak. Of kwam dat door die mooie lange haren van hem? Hoe dan ook: als Liszt optrad, vochten de dames om zijn

Mijn moeder met haar vader

Mijn gewone, bijzondere familie Mensonides en van der Veer

Door Rimke van der Veer

In de familie van mijn echtgenoot waren zo'n beetje alle kerkscheuringen en bijbehorende politieke partijen vertegenwoordigd. Als de familie bij elkaar kwam dan ging het gesprek gelijk over kerk en politiek. Heel vaak zeer fanatiek en op felle toon. Voor mij was dat volslagen onbekend en ik wist dan ook niet wat mij overkwam. Ik kon er ook niet aan mee doen, ik wist me er geen raad mee. Want hoe anders ging dat bij ons.

Bij ons in de familie was iedereen Doopsgezind, daar hoefde je geen felle discussies over te voeren. En niet alleen de familie, het hele dorp was doopsgezind, althans in het deel van het dorp waar mijn vader vandaan kwam. Mijn ooms en tantes, nichtjes en neven, mijn vakantie vriendinnetjes, de visites en leveranciers van mijn Beppe, iedereen was Doopsgezind en allemaal zaten ze op zondag in de Doopsgezinde kerk. Als kind dacht ik dat het heel raar en ongewoon was om niet Doopsgezind te zijn.

Heel sneaky en impliciet is mij geleerd om 'de andere kerk' op afstand te houden. Zo mocht ik in het dorp van moeder (Koudum) eens met een vriendinnetje mee naar het kerstfeest in de Hervormde kerk. Het werd mij streng verboden om daar naar toe te gaan, daar was geen sprake van. En die leuke jongen die mij een paar jaar later meevroeg om te gaan schaatsen moest ik maar snel vergeten. Hij was art. 31, niet goed dus. Waarom was dat? Ik doe een poging.

Mijn ouders kwamen uit Friesland. Mijn moeder uit Koudum en mijn vader uit Warns. Zij zijn in 1954 naar Amsterdam verhuisd, waar ik ben opgegroeid. In alle schoolvakanties ging mijn moeder met ons, de kinderen naar haar ouders of schoonouders. Daar logeerden wij dan. Ik heb zodoende het gevoel zowel in de stad als op het platte land van Friesland opgegroeid te zijn.

Mensonides

Mijn moeder heette Tryntsje Mensonides. Mensonides, oftewel Zoon van Menno en in de 18e eeuw tijdens de bloeitijd van de universiteit van Franeker, deftig Grieks gemaakt. Hoe Doopsgezind wil je het hebben? De interessante historie van de familie Mensonides is uitgezocht en beschreven. Er valt heel veel over te vertellen. Het is een zeer sociale familie, echt om trots op te zijn. Het begon in de 16e eeuw bij een molenaar met 3 zonen (echt waar!). Mijn moeder valt onder de lijn van de middelste zoon. Opvallend is, dat het allemaal molenaars, bakkers en ondernemers zijn. Ze wilden zich in die familie allemaal ontwikkelen en met de tijd mee gaan. Zo ook mijn Opa (Pake). Opgegroeid in een Doopsgezinde bakkersfamilie in Wommels, in de buurt van Witmarsum, wilde hij zich ontwikkelen om vervolgens naar Amerika te kunnen emigreren. Dat was zijn droom, de nieuwe wereld. Hij is naar Amsterdam vertrokken om daar de kneepjes van het banketbakkersvak te leren, met de bedoeling om als vakman

in den vreemde aan de slag te kunnen gaan. Nu wilde het geval dat in die tijd een agentschap van de Holland Amerikalijn was gevestigd in Koudum en werd beheerd door de oom van mijn oma (Beppe Rimke). Zij woonde door omstandigheden bij die oom en tante in huis. Toen Pake een overtocht naar Amerika wilde regelen kwam hij mijn latere Beppe tegen en viel als een blok voor haar. Zo is het gekomen!

Pake trouwde met mijn toen nog Hervormde Beppe en de emigratie is nooit doorgegaan. Hij heeft zich als bakker gevestigd in Koudum, het dorp waar mijn Beppe was opgegroeid. In die tijd had iedere kerk zijn eigen middenstand. Maar omdat Pake zo'n goede vakman was, was zijn bakkerij in de wijde omtrek bekend. Door zijn bijzondere kwaliteit doorbrak hij de kerkmuren en kon hij het zich zelfs veroorloven om zelf vrijwel nooit naar de kerk te gaan.

Beppe Rimke daarentegen, was heel serieus en ging iedere week naar de kerk. Dat is ze altijd blijven doen. Tijdens de oorlog is zij net als haar man, ook Doopsgezind geworden.

De aanleiding was het feit dat een boer die rijk geworden was door de oorlog (door voor hulp veel geld of sieraden te eisen), tijdens de jaarlijkse 'verkoop' van de vaste kerkplaatsen, haar vaste zitplaats voor haar neus had weg-

gekaapt. Dat de kerkenraad dat heeft laten gebeuren en het niet voor haar heeft opgenomen, heeft zij nooit kunnen vergeten. Vandaar dat ik later niet naar het kerstfeest in de Hervormde kerk mocht. Maar deze verandering van kerk was veel meer dan zomaar een daad. Het was een stellingname tegen de oorlog en tegen onderdrukking en uitbuiting. Het was een persoonlijke keuze als resultaat van een innerlijk ontwikkelingsproces. Mijn moeder was toen net 20 en woonde nog thuis. Zij ging vanaf dat moment met haar moeder mee naar de Doopsgezinde kerk.

Mijn moeder sprak altijd met zoveel trots en liefde over haar ouders. Ik kan dat goed begrijpen.

Vader Van der Veer

Mijn vader heette Wytze van der Veer en kwam uit Warns, uit het Noordelijk deel van dit lintdorp waar echt iedereen Doopsgezind was. Het was een gemeenschap van mensen in een afgelegen,

Verlovingfoto van Pake en Beppe Mensonides in 1921

Gezin van vader (tweede van links)

slecht toegankelijk gebied, die samen de kerk met de prachtige pastorie hebben bekostigd. Een gemeenschap waar in de eerste wereldoorlog Belgische vluchtelingen werden opgevangen. Deze katholieke vluchtelingen kerkten in eerste instantie in een schuur van een doopsgezinde ondernemer, later bouwden zij met financiële hulp van de plaatselijke Doopsgezinden, en dus ook van mijn familie, een eigen katholieke kapel.

Warns was ook het dorp waar ds. Postma met zijn gezin een nieuwe kans kreeg en om zich te rehabiliteren (zie Ida mei 2019¹), niet omdat de gemeenschap dom zou zijn, zoals vaak wordt beweerd, nee omdat de gemeenschap Doopsgezind was en bewust werkte aan vrede, *geweldloosheid en verdraagzaamheid*.

In deze familie van der Veer was het ondenkbaar dat je een baan bij de overheid zou aanvaarden. Daar werd zeer neerbuigend over gedaan, dat deed je niet, dat hoorde niet. De familie van der Veer, dat waren onafhankelijke handelaren. Van generatie op generatie bezat de familie een transportbootverbinding tussen Stavoren (ooit een belangrijke toevoerhaven voor het Friese achterland) naar Sneek. Alles werd over water vervoerd. Mensen, vee, goederen, voedsel etc. zij zorgden er bovendien voor dat de eigen gemeenschap werd bevoorrad. Het bedrijf bestaat overigens nog steeds. Het is nu een transportbedrijf dat

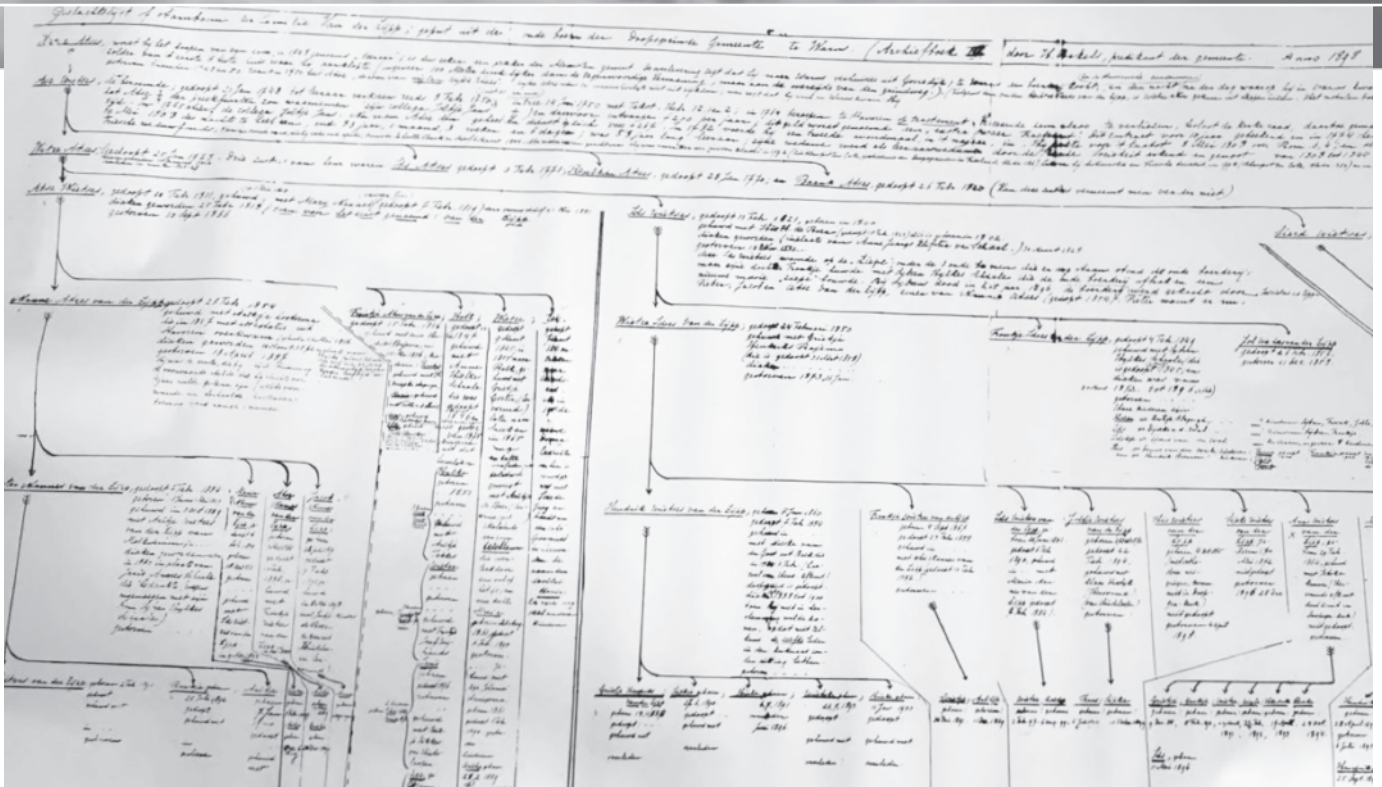
door mijn nicht wordt gerund. Gelukkig was mijn vader niet de oudste zoon en ging het bedrijf dus niet in zijn handen over. Hij was daar absoluut ongeschikt voor. Mijn vader was een echte bèta, hij wilde studeren, met het wrange gevolg dat er voor hem in Friesland geen werk was. Hij moest dus emigreren naar Amsterdam, zoals hij het zelf noemde.

Het opvallende aan de familie van der Veer is hun uiterlijk. Zo licht, groot en blond als de familie van mijn moeder is, zo klein en donker is de familie van mijn vader. Mijn moeder was een hoofd groter dan mijn vader en ze hadden zelfs dezelfde schoenmaat (42).

Ik denk te weten waardoor. Het boekje De Fehrs² heeft mij op een spoor gezet. In dat bijzondere antropologische werk staat dat vele Doopsgezinden zich in de 17e eeuw hebben gevestigd in waterrijke gebieden zoals Friesland, Aalsmeer, Waterland en de Rijp, waar zij min of meer onzichtbaar waren voor de vervolgende overheid. Zij gingen dus op zoek naar schuilplaatsen om te wonen. Samen met die stroom Doopsgezinden zijn ook Joden uit de Oekraïne meegereisd. Zij waren toen op de vlucht geslagen voor een Poolse koning die in korte tijd tussen de 40.000 en 100.000 joden heeft vermoord. Zou de familie van der Veer nakomelingen zijn van zo'n mee vluchtende joodse familie? Wie weet. Het Doopsgezind zijn zit in ieder geval diep in mijn genen, er is geen ontkomen aan.

1 Levensverhaal door Janna Frouwkje Postma; *idA* (2019.5) p 4-5.

2 Arlette Kouwenhoven; *De Fehrs, Kroniek van een mennonietenfamilie*; *Atlas Contact* 2011

In het overzicht zijn alleen de zonen opgenomen

Mijn Doopsgezinde voorgeschiedenis

Door Nieske van der Zijpp

Als ik me voorstel aan mensen in Doopsgezinde kring volgt steevast een "Aha, familie van??" – Nou nee, althans niet direct, maar in oorsprong zijn wel alle van der Zijpp-en familie van elkaar. De vraagsteller doelt altijd op de bekende dominee Nanne van der Zijpp. Hij werd in Warns geboren in 1900 en stierf in 1965. In 1925 deed hij proponentsexamen en na eerst docent te zijn geweest (1948-1964) werd hij Hoogleraar aan het Doopsgezind Seminarium (1964-1965). Hij overleed voordat hij zijn oratie heeft uitgesproken. Hij is begraven op het Hervormde kerkhof in Warns. Niet een direct familielid maar wel van eenzelfde oorspronkelijke komaf. De voorgeschiedenis start voor zover bekend in 1748. We weten dit omdat in 1898 ds. H. Bakels, predikant te Warns, een "Geslachtslijst of stamboom der familie Van der Zijpp" heeft samengesteld, waartoe hij putte uit de oude boeken der Doopsgezinde Gemeente te Warns (Archiefboek III).

De lijst begint met Wietse Atses (de naam Wietse blijft in de familie maar wordt op diverse manieren geschreven: Wietze, Wytse, Wytze, etc.). Ik volg nu precies het door ds. Bakels genoteerde: 'Wietse Atses wordt bij het doopen van zijn zoon in 1748 "Ieraar" genoemd; is dus zeker een preker der Mennisten geweest. De overlevering zegt dat hij naar Warns verhuisde uit Gorredijk, te Warns een boerderij zocht in de (niet leesbaar) en den nacht (na den dag waarop hij in Warns kwam tot dat doel) sliep op den zolder van 't eerste 't beste huis waar hij aanklopte (ongeveer 100 meter zuidelijker dan de tegenwoordige Vermaning maar aan de overzijde van den grindweg). (Volgens den ouden Wietse Sierds van der Zijpp, is Wietze Atses gekomen uit Lippenhuizen. Het notulenboek zegt daaromtrent niets.

Gestorven tusschen 1748 en '50. Want in 1750 heet Atse "de zoon van wijlen Wytse Atses. Wytse Atses verhuisde waarschijnlijk niet uit rijkdom; men zegt dat hij arm in Warns kwam. Hij ... (hier stopt de zin) Atse Wytse, de beroemde; gedoopt 21 Jan. 1748 tot leeraar verkozen reeds 8 Febr. 1750 (juist 25 jaar oud). Intree 14 juni 1750 met Tekst: Hebr.12, 1 en 2. In 1764 beroepen te Stavoren op tractement. Vreezende hem alzoo te verliezen, besloot de kerkeraad, daartoe gemachtigd door de broeder vertoeving dat Atse ¾ der preekbeurten zou waarnemen (zijn collega Joltje Jans ¼) en daarvoor ontvangen f 250 per jaar; dit geld wordt genoemd "een extra swaer tractement". Dit contract voor 10 jaar geteekend en in 1774 hernieuwd voor onbepaalden tijd. In 1775 stierf de collega Joltje Jans. Nu nam Atse den geheelen dienst op zich voor f 267.

Nanne van der Zijpp

In 1782 voerde hij een tweede avondmaal, in 't najaar, in. Hij preekte voor 't laatst 8 Mei 1808 over Rom. 6, 4; en stierf 11 dagen daarna, op 19 Mei 1808 des nachts te half een, oud 83 jaar, 1 maand, 3 weken en 6 dagen; was 58 jaar lang leeraar; zijne weduwe werd als leeraars-weduwe door de Friesche societeit erkend en genoot van 1808 tot 1844 de som van f 3.200 van het Friesche weduwfonds; 't was zijn tweede vrouw, die hij, reeds oud zijnde, trouwde. Ze heette Bauk en stierf 6 Maart 1844.'

Atse Wietzes was een geacht man. Hij was voorzitter der "zuiden klasse (niet goed leesbaar)" (zie Blaupot ten Cate, Geschiedenis der Doopsgezinden in Friesland, blz. 186) Later was hij bestuurs-lid der Friesche societeit, in 1778 (Blaupot ten Cate blz. 363) en in 1797 (idem blz. 221).

Dan volgen de kinderen en kleinkinderen en volgende generaties waarvan velen tot Diaken werden gekozen. Van belang is de oudste kleinzoon: Atse Wytse, gedoopt 1778. Hij kreeg drie zonen die als stamvader van de drie takken van der Zijpp gelden. De oudste, Atse Wietzes, werd gedoopt op 10 febr. 1811 (toen voor het eerst genoemd van der Zijpp).

"Nanne van der Zijpp, niet een direct familielid maar wel van eenzelfde oorspronkelijke komaf."

Waarschijnlijk is de naam afkomstig van een klein beekje, nabij de familieboerderij de "Ziepe". Alle drie de broers waren boer te Scharl en Warns. Twee generaties later wordt mijn grootvader geboren: Hendrik Wietzes van der Zijpp.

Hij was boer, socialist en overtuigd geheelonthouder. Hij runde samen met zijn jonge dochters op zondag een theegelegenheid in de dorpschool in Warns, waar de Hannekemaaiers in de zomer thee konden drinken in plaats van in het café hun geld uit te geven. Hij had een filosofische instelling, las graag gedichten en stuurde zijn dochters over de Zuiderzee naar Amsterdam om verpleegkundige te worden.

Als jongste van zeven kinderen en nakomertje werd op 23-10-1904 mijn vader geboren op de familieboerderij in Scharl.

Wij zijn dus als familie diep in het "Doopsgezinde" geworteld en de vraag is: hoe ging dat verder? Van mijn tantes werd er slechts één op late leeftijd gedoopt, en binnen ons gezin ben ik de enige. Voor velen van onze generatie zal dat niet een onbekend gegeven zijn.

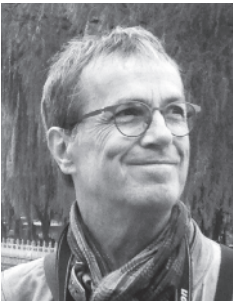
Dankzegging

Beste zusters en broeders van de Doopsgezinde gemeente Amsterdam en daarbuiten, die op een hartverwarmende manier gereageerd hebben op het overlijden van mijn vrouw Sandrina (Rina) Jesse, dochter van Truus v/d Dungen en Samuel Duym.

U kunt zich niet voorstellen hoe goed het doet en steun het geeft, te weten dat je gedragen wordt door de zusters en broeders, ook van buiten de VDGA. Maar niet minder, het medeleven en de warmte van buiten de broederschap en daarbij, niet te vergeten, die van onze Moslim burens.

Dit alles samen geeft veel steun en levensmoed.

*Hartelijk dank. Broederlijke groet,
A.C. Jesse.*

Peter van der Kamp:

In de komende tijd willen we verschillende leden, vrienden en belangstellenden, zowel jong als oud, aan het woord laten in de rubriek: Vele gezichten. De keuze wordt gemaakt door de redactie. Deze maand Peter van der Kamp.

‘Femke van der Laan bracht mij op het spoor van de Doopsgezinde Kerk’

Door Dirk Visser

Peter van der Kamp (1953) was al enige jaren aan het zoeken voordat hij eind vorig jaar de Doopsgezinde Kerk vond. Hij was een van de vele belangstellenden bij de Preek van de Leek die Femke van der Laan, de weduwe van de overleden burgemeester Eberhard van der Laan. “Haar preek over de liefde was een mooi verhaal.

In mijn studententijd brak ik met het geloof. Ik groeide op in een streng orthodox-hervormd gezin. Mijn vader was banketbakker in de Beethovenstraat. Ik had zes zussen. We mochten niks op zondag. Donderpreken. Ik had daar meer dan genoeg van. Een hele tijd wilde ik niets van het geloof weten.

Na de dood van mijn vrouw, die in 2002 aan een hersentumor overleed, ben ik weer gaan zoeken. Ik ben onder meer op een adempauzewekend in het Dominicanenklooster in Huissen geweest. Ik heb daar een warm welkom gevoeld. Als de kerk zo kan zijn, dan wil ik wel weer eens gaan rondkijken en op zoek gaan, dacht ik. Ik heb verschillende kerken bezocht, vooral in Amsterdam. Ik woonde toen nog in Hoorn. Toen mijn kinderen de deur uit waren, ben ik in 2009 naar Amsterdam teruggekeerd.

Na de preek van Femke van der Laan wilde ik nog eens terugkeren naar de Singelkerk als er een gewone dienst zou zijn. Dat bevalt me wel. Ik ben belangstellende, ook nog geen Vriend van de Gemeente. Ik ben nog zoekende. Ik voel me vaak aangesproken door de preek. Met Ewoud Roos heb ik inmiddels een leuk gesprek gehad.

Ik ben ook wel benieuwd naar wat doopsgezind-zijn inhoudt. Het staat wel heel dicht bij wat ik voel. Ik vind het heel mooi dat iedereen zijn eigen geloofsbelijdenis schrijft. En ook dat er ruimte is om een beetje afwijkend te zijn. Dat brengt wel met zich mee: Waar ben je nog doopsgezind en waar niet meer? Waar houdt het op?

Als je vrijzinnig bent, dan neem je de Bijbel niet letterlijk maar juist heel ruim. Ik vraag me dan af: Waarom houden doopsgezinden zo vast aan de bijbel en is er nooit iets bijgekomen? Wat is het dat de Doopsgezinde Kerk zich zo op de bijbel richt en niet op nieuwe geschriften? In de huidige tijd verschijnen er toch ook dingen die heel wijs en inspirerend zijn. Waarom blijven we de bijbel zo uitkauwen? Waar blijft de vernieuwing, vraag ik me wel eens af.

Ik ben nog steeds een beetje om me heen aan het kijken. Is dit werkelijk iets voor mij? In de Dominicuskerk in de Korte Korsjespoortsteeg bij de Spuistraat zingen ze liederen van Huub Oosterhuis. Die vind ik vaak mooier dan de liederen hier.

Bij het zingen komen mooie teksten vaak nog meer binnen. Ik zing in een gospelkoor, het FireChoir. Iedereen mag er lid worden; het is heel open. Je hoeft niet gelovig te zijn. Er zijn veel nationaliteiten. Echt een internationaal koor. Alle mails zijn in het Nederlands en het Engels. Ik was op zoek naar een nieuw koor nadat een vorig koor was gestopt. Toevallig kwam ik dit koor tegen bij een Kerstconcert.

Zingen is gezond. Je wordt er vaak vrolijk van zonder er iets voor te doen. In mijn koor vind je jong en oud, van plusminus 18 jaar tot wel een jaar of 75, misschien wel 80. We oefenen in een kerk van de Pinkstergemeente die de ruimte gratis ter beschikking stelt.

Hiervoor heb ik gezongen in een koor met de naam Zingen voor je Leven. Deze koren heten in het hele land allemaal hetzelfde. Er zingen mensen die op een of andere manier iets te maken hebben

met kanker, of zelf patiënt zijn of een naaste of nabestaande van een kankerpatiënt. Ik ben daar gaan zingen toen ik vrijwilliger (gastheer) werd in een Inloophuis voor kankerpatiënten in Amsterdam. Het koor was daaraan verbonden. Dat huis was opgezet door een vrouw die in de laatste levensfase verkeerde. In 2014 werd ik daarvoor gevraagd.

Onze drie kinderen nog puber toen mijn vrouw in 2002 overleed. Ik dacht dat ik wel een goede gesprekspartner zou kunnen zijn voor mensen met kinderen in een soortgelijke situatie. In 2016 ben ik overgestapt naar een inloophuis in Hoorn omdat dat beter georganiseerd was. Aan het begin van dit jaar ben ik daar gestopt. Ik wilde weer vrijwilligerswerk in Amsterdam doen. In het kader van een project van het Leger des Heils ben ik nu buddy voor een vrouw met kanker. Eenmaal per week wandelen we ongeveer twee uur met onderbrekingen.

Wat mij gaande houdt, is een innerlijke levenskracht die ik heb leren kennen in de periode dat mijn vrouw ernstig ziek was en overleed. Voor mij heeft dat iets goddelijks en wonderlijks. Voor het einde van de begrafenis van mijn vrouw heb ik een gedicht van Toon Hermans uitgekozen dat mij heel dierbaar is. De begrafenisondernemer had mij aangeraden een gedicht uit te zoeken dat over het graf heen kijkt, dat laat zien dat je verder kunt. Ik heb toen dit gedicht gevonden dat hij bij de begrafenis heeft voorgelezen. Ik wil me eigenlijk blijven verwonderen. Er is iets groter of anders dan je zelf kunt bedenken.

Na de middelbare school ben ik elektrotechniek gaan studeren. Ik ben ermee opgehouden omdat ik onafhankelijk van mijn ouders wilde zijn. Ik ben toen op zoek gegaan naar een opleiding waarbij ik ook iets kon verdienen. Dat werd

de opleiding tot programmeur aan de Sociale Verzekeringsbank. Uiteindelijk ben ik doorgegroeid (bij verschillende bedrijven) tot functioneel ontwerper van complete computersystemen.

Op mijn 62e ben ik met pensioen gegaan. Kort daarna kreeg ik last van hartritme stoornissen. Het bleek dat ik een aangeboren hartafwijking had die gerepareerd moest worden. In november 2016 heb ik een openhartoperatie gehad.

Voor mijn gevoel ben ik nu aan mijn tweede leven bezig. Ik ben erg door die operatie opgeknapt. Mijn hart doet het beter dan ooit. Ik heb meer plezier in sporten en ben ook 20 kg afgevallen (was nodig!). Ik heb het gevoel dat ik een tweede kans heb gekregen en wil die niet verkloten.

Mijn hobby? Elke woensdagmiddag pas ik op mijn kleinkind van drie jaar. Prachtig.

Lieve kracht

Wie was het die de zon verzon
Toen de allereerste dag begon
De sterren aanstak voor de nacht
Het eerste vlokje sneeuw bedacht

Wie blies de wind zijn adem in
Gaf mens en dier hun wezen
Wie schreef de teksten, welke pen
Voor de merels en de mezen

Je voelt als iemand huilt of lacht
Of als de regens zingen
Dat zich één grote lieve kracht
Verbergt in alle dingen

De bomen komen uit de grond
En uit hun stam de twijgen
En ied'reen vindt het heel gewoon
Dat zij weer bladeren krijgen

We zien ze vallen naar de grond
En dan opnieuw weer groeien
Zo heeft de aarde ons geleerd
Dat ál wat sterft zal bloeien

*Uit: Fluiten naar de overkant van
Toon Hermans*

Voordracht Kerkenraadslid – De vacaturecommissie heeft voorgedragen als nieuw kerkenraadslid br. Nicolaesz Vlaming, per 1 september 2019. Dit ter voorziening in het vertrek van zr. Aliza Hoomans, die per die datum zal terugtreden als lid van de Kerkenraad. De kerkenraad maakt de voordracht hierbij met genoegen bekend.

Zoals bepaald in artikel 20 van het Huishoudelijk Reglement van de VDGA kan iedere groep van ten minste 10 leden van de gemeente aan de Kerkenraad andere kandidaten opgeven, gedurende twee weken na het verschijnen van dit blad. Bedoelde opgave dient door alle voorstellers ondertekend te zijn en vergezeld te gaan van een schriftelijke verklaring van elke kandidaat dat deze bereid is een eventuele benoeming te aanvaarden. Bij het uitblijven van andere kandidaten wordt br. Nicolaesz Vlaming geacht te zijn verkozen.

Ledenbijdrage – De uitnodiging voor het betalen van de ledenbijdrage komt ook dit jaar weer naar u toe. Het kan zijn dat u een mail ontvangt, wanneer uw e-mailadres bij ons bekend is. Of u ontvangt een brief, wanneer u niet via een computer met ons verbonden bent.

Onze richtlijnen voor de jaarlijkse bijdragen zijn:

- Leden: 1% van het belastbaar inkomen met een minimum van €150
- Vrienden: minimaal €100
- Minima, studenten en belangstellenden: € 40 per lid of € 65 per echtpaar

Wanneer u de richtlijn als ondergrens hanteert en royaal interpreteert, wordt dit vanzelfsprekend zeer op prijs gesteld en uw gave in dank aanvaard. Mocht uw financiële situatie u echter weinig ruimte bieden, dan mag u natuurlijk ook het bedrag betalen dat u echt kunt missen. U kunt uw bijdrage zowel in één keer als gespreid betalen.

U hoeft natuurlijk niet op onze herinnering te wachten! Als u het meteen wilt overmaken kan uw bijdrage worden overgeschreven naar rekeningnummer is: NL11INGB0000141442 t.n.v.de VDGA.

Veel dank alvast namens de kerkenraad die vele goede zaken uit de ledenbijdragen kan verwezenlijken.

Ineke Voncken, 0625017241 of 020-5285529
ineke.voncken@planet.nl

Voorbeeld:
bij een belastbaar
inkomen van €100.000
komt de lidmaat-
schapsbijdrage van
1% neer op
€1.000

Voorbeeld:
Bij een belast-
baar inkomen
van €35.000 is de
jaarlijkse bijdrage
€350.

Bijeenkomst over erfpacht

Met voorlichting door Lex van Drooge

Beste Broeders en Zusters,

Onlangs heeft de gemeente Amsterdam besloten om het erfpachtstelsel ingrijpend te wijzigen. Dat heeft grote gevolgen voor iedereen met een huis op erfpacht. De gemeente heeft huiseigenaren hierover echter niet goed geïnformeerd. Over erfpacht bestaan ook veel misverstanden. Ik hoor van veel mensen dat ze niet goed begrijpen wat er is veranderd en wat er volgend jaar nog gaat veranderen. Veel mensen denken: "het zal wel."

Toch is het belangrijk om u tijdig te informeren. Ook als uw huidige erfpacht pas over jaren afloopt, kan het heel veel geld schelen als u dit jaar nog stappen zet. Voor sommige erfpachters geldt dat als ze niet reageren op het aanbod van de gemeente, ze over afzienbare tijd 10x zoveel gaan betalen. Of zelfs nog meer. Dat verschilt per woning. Maar let op: dit is niet overdreven.

Het kan gunstig zijn om over te stappen op de nieuwe 'eeuwigdurende' erfpacht. Maar het is vaak niet eenvoudig te weten hoe en wat: afkopen of jaarlijkse canon, wanneer, enzovoort. Daarom nodig ik u van harte uit om naar een informele en kleinschalige voorlichtingsbijeenkomst in onze Singelkerk te komen. Ik geef dan uitleg over de mogelijkheden en u kunt alle vragen stellen die u heeft.

Neem gerust burens en bekenden mee. Iedereen is welkom!

Met vriendelijke groet, Lex van Drooge

Wat? – Voorlichtingsbijeenkomst over Erfpacht. Uitleg over het nieuwe erfpachtstelsel. Wat zijn uw mogelijkheden en wat zijn de keuzes die u kunt maken?

Wie? – De voorlichting wordt gegeven door Lex van Drooge. Lex van Drooge is eigenaar van een woning op erfpacht in Buitenveldert. Hij was lid van de gemeenteraad van Amsterdam voor het CDA van 2006 tot 2014 en is nog steeds politiek actief. Daarnaast is hij lid van de Doopsgezinde Gemeente en sinds kort, grootboekhouder van de Kerkenraad.

Wanneer? – Dinsdag 27 augustus, van 19.30 tot 21.00 uur

Waar? – Singelkerk, Singel 452, 1017 AW Amsterdam

Aanmelden – Stuur een mailtje naar secretaris@vdga.nl onder vermelding van het aantal mensen waarmee u de bijeenkomst wilt bijwonen. Op deze bijeenkomst verhindert? Stuur een e-mail naar info@eerlijke-erfpacht.nl en blijf op de hoogte. Voor inhoudelijke vragen of opmerkingen kunt u ons ook op dit adres mailen.

Grachtenfestival in Singelkerk

Delta Piano Trio speelt op 13 augustus werken van Lera Auerbach en Felix Mendelssohn in de Singelkerk.

Het Delta Piano Trio werd in 2013 in Salzburg (Oostenrijk) opgericht door drie jonge Nederlandse musici: violist Gerard Spronk, celliste Irene Enzlin en pianiste Vera Kooper. "De spiegel met drie gezichten" is een spannend, raadselachtig en haast theateraal werk. Lera Auerbach beschrijft het als een theaterstuk waarin de drie individuen van het trio hun eigen aparte verhalen hebben, maar toch deel uitmaken van een enkele identiteit.

Het pianotrio van Felix Mendelssohn is misschien wel één van de meest gespeelde en meest geliefde pianotrios. Het werk verenigt lyriek, passie, drama en briljante virtuositeit. Tijdloze muziek die de luisteraar meesleept in een verhaal en spannend van de eerste tot de laatste noot.

Datum: dinsdag 13 augustus Tijd: 16.00 uur Duur: 1 uur
Locatie: Singelkerk Toegang: €17 (€15 met stadspas)
Kaarten zijn te bestellen via www.grachtenfestival.nl
Meer informatie: https://www.grachtenfestival.nl/concert/grachtenfestival-lanceert-delta-piano-trio_13-08-2019_1600

Nieuwe hoofdredacteur NRC

Op dinsdag 4 juni kwam de gehele redactie van NRC bijeen in de Singelkerk om een nieuwe hoofdredacteur te kiezen. René Moerland sprak na zijn benoeming de redactie toe.

Foto: Olivier Middendorp

Lunchconcerten in de Singelkerk

Gratis lunchconcerten op donderdag in de maanden juli en augustus door Jacqueline voorheen Frederique. Zij speelt preludes van J.S. Bach en gelijksoortig nieuw werk van Amsterdamse componisten.

Data: 11, 18 en 25 juli, 1, 8, 15, 22 en 29 augustus.
Tijd: 12:15-12:45 uur
Toegang is gratis (eigen bijdrage van €5 gaat rechtstreeks naar de componisten).
Aansluitend om 13:00 uur: rondleiding in de kerk.

Jacqueline voorheen Frederique

Collectebestemmingen juli/augustus

Het team

Essemie van Dunné
voorganger, jongeren-
en opbouwwerker
in Noord
t 06 48 35 07 25
e.vandunne@vdga.nl

Joke van der Heide
jongerenwerk
t 06 17 96 43 71
j.vanderheide@vdga.nl

Henk Leegte
predikant
t 06 45 62 62 70
h.leegte@vdga.nl

Ewoud Roos
predikant
t 06 48 88 35 97
e.roos@vdga.nl

Liliane van der Steur
jeugdwerker
t 06 21 39 75 44
l.vandersteur@vdga.nl

De collecte in de blauwzwarte zak is altijd voor de eigen gemeente.

De collecte in de rode zak is voor:

• **14 juli – Stuwkracht 10**

Stuwkracht 10, een doopsgezind initiatief, krijgt verzoeken om financiële hulp uit alle hoeken van de wereld en helpt onmiddellijk in plotseling ontstane noodsituaties, 'stil' en eenmalig. Tijdens het Doopsgezind Wereldcongres in Amsterdam (1967) werd een oproep gedaan om 10% van het inkomen te bestemmen voor het lenigen van de nood in de wereld. Bijna honderd doopsgezinden gaven gehoor aan deze oproep en zo ontstond de Stichting Stuwkracht 10.
Rekeningnummer: NL30INGB0001211010
St. Stuwkracht 10, Oostzaan

• **21 juli – Broederschapscollecte t.b.v. ondersteuning van de Indonesische Broederschappen**

Er zijn drie Broederschappen in Indonesië; twee daarvan kunnen onze steun goed gebruiken, nl. Gereja Injili di Tanah Jawa (GITJ) (65.000 leden), ontstaan uit Nederlandse zending en de Gereja Kristen Muria Indonesia (GKMI) (16.302 leden), voornamelijk bestaande uit Indonesiërs van Chinese afkomst.
Rekeningnummer: NL19ABNA0243493886 t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit, Amsterdam, inzake Indonesië

• **28 juli – Broederschapscollecte t.b.v. de Stuurgroep Duurzame ontwikkeling van Stichting Wereldwerk**

Rekeningnummer: NL27TRIO0786880333
t.n.v. Doopsgezind WerelWerk Deventer

• **4 augustus – Bijzondere Noden Amsterdam**

De basis van het fonds is de publiek-private samenwerking. Geldgevende fondsen en particuliere donateurs, dienst-/hulpverlenende organisaties, maatschappelijke organisaties en de lokale overheid werken samen met als doel: hulp verlenen aan cliënten in een financiële noodsituatie, waarbij een voorliggende voorziening niet, niet tijdig of onvoldoende beschikbaar is.
Rekeningnummer: NL49INGB0000294697
Fonds Bijzondere Noden Amsterdam

• **11 augustus - Broederschapscollecte t.b.v. Stichting Menno Simons Monumenten Friesland SDMF**

Rekeningnummer: NL31RABO0141964138
t.n.v. Stichting Menno Simons SDMF

• **18 augustus – Broederschapscollecte t.b.v. Vrijplaatsenfonds van de retraites van de GDB (Gemeenschap Doopsgezind Broederschapswerk)**

Rekeningnummer: NL19ABNA0243493886
t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit, Inzake GDB

• **25 augustus – Voedselbank Amsterdam**

De Voedselbank Amsterdam (VBA) is in 2005 opgericht en heeft als doel direct voedselhulp te bieden aan mensen in armoede. Er is een aanzienlijke groep mensen die om diverse redenen niet of onvoldoende bereikt wordt door de reguliere hulp en aanklopt bij één van onze uitgiftepunten. Tijdelijkheid is altijd een sleutelwoord geweest voor de VBA.
Rekeningnummer: NL47INGB0004505309
Voedselbank Amsterdam

• **1 september – Broederschapscollecte t.b.v. begeleiding van het landelijk jongerenwerk van DCG (Doopsgezind Centrum voor Gemeenteopbouw)**

Rekeningnummer: NL19ABNA0243493886
t.n.v. Alg. Doopsgez. Sociëteit, Inzake GDB

Als u niet in de dienst aanwezig kon zijn en toch iets wilt bijdragen aan het project kunt u dat via het aangegeven bankrekeningnummer doen.

Zondagse Singelkerkbloemen

De bloemen, die tijdens de dienst in de Singelkerk staan, worden na de dienst gebracht bij leden die een moeilijke tijd door moeten maken, ziek zijn of iets te vieren hebben. Wilt u de namen door geven aan: Mieke Hoogvliet, 06-533 804 45, mieke.hoogvliet@gmail.com of Martina Simons tel. (020) 662 19 34.

In het ziekenhuis opgenomen

Onze gemeente wil graag meeleven. Wilt u van uzelf, familie, vrienden en leden ons een opname laten weten? Wij zullen de opgave dan doorgeven aan de desbetreffende bezoeker. Martina Simons tel. (020) 662 19 34 of Mieke Hoogvliet, mieke.hoogvliet@gmail.com tel. 06-533 804 45.

Agenda

Zomer 2019

(kerkdiensten: zie achterkant)

In de zomermaanden zijn er geen kringen en andere bijeenkomsten. Er zijn wel een aantal activiteiten in de Singelkerk, zoals concerten en een voorlichtingsbijeenkomst over erfpacht.

Lied van de maand Gekozen door Sjoukje Halbertsma

It Heitelân door J.H. Halbertsma

Het lied is geschreven door ds. Joost Halbertsma bedoeld als volkslied voor de Friezen. Dit naar aanleiding van een briefwisseling met zijn vriend Willem Bilderdijk. Het Nederlandse volkslied geschreven door Tollens wilde maar niet aanslaan. Bilderdijk schreef aan Joost dat je voor een volkslied eerst een volk nodig had, dat zag hij nog niet. Er was geen nationaal gevoel. Was er in Friesland wel sprake van wat je een volk kan noemen? Helaas voor Joost is dit lied niet het Friese volkslied geworden. Zijn broer Eeltje schreef ook liederen en diens lied "De Âlde Friezen" vond het volk toch mooier. Dit is het volkslied geworden, onder meer te horen als Heereveen thuis speelt.

Het Vaderland (Nederlandse vertaling)

Waar de zeedijk het land omarmt, gelijk een moederarm haar kind.

Waar de ruige zee tekeergaat, en graag een stuk uit het Friese land wil slaan.

Waar de Stenen Man (Caspar de Robles) zijn ogen laat staren over veld en strand,

Waar men niet bang is voor de golven, daar is het lieve Vaderland!

Waar men niet bang is voor de golven, daar is het lieve Vaderland!

Laat ons aan vroegere tijden denken, eeuwen vol van zorg en lijden.

Oorlog tegen vijanden, vechten, strijden, worstelen tegen watersnood.

Jij die het oude volk bewaard hebt tegen storm en dwingelandij.

Daar zullen wij als Friezen zweren dat wij waken over de erfenis van onze voorvaderen.

Daar zullen wij als Friezen zweren dat wij waken over de erfenis van onze voorvaderen.

It Heitelân

Dêr 't de dyk it lân omklammet,
lyk in memme-earm har bern.

Dêr 't de wylde see jamk flammet
op in hap út Friso 's hern'.

Dêr 't de stiennen man syn eagen Stoarje
lit oer fjild en strân,

Dêr 't men eanget fan gjin weagen,
Dêr is 't leave Heitelân!

Dêr 't men eanget fan gjin weagen,
Dêr is 't leave Heitelân!

Lit ús tinke oan âlde tiden,
ieuwen fol fan lêst en noed.

Kriich tsjin frjemdfolk, fjochtsjen, striden,
Wrakseljen mei wetterfloed.

Dêr 't Dy 't âlde folk bewarre,
dreech tsjin stoarm en twingerij.

Dêr sill' wy, as Friezen, swarre:
"Aldfaars erf, wy weitsje oer Dy!"

Dêr sill' wy, as Friezen, swarre:
"Aldfaars erf, wy weitsje oer Dy!"

Kopij voor het volgende nummer vóór **10 augustus 2019** sturen aan Mieke Krebber
Mail: m.krebber@chello.nl
Adres: Europaplein 89, 1078 GZ Amsterdam (telefoon 020-6731926).

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet op te nemen.

Secretariaat en administratie

Singel 452
1017 AW Amsterdam
t kerk (020) 623 45 88
t secretariaat (020) 624 65 73
t boekhouding (020) 627 70 72
gironummer
NL111INGB0000141442 (VDGA)
website www.vdga.nl
website van de ADS: www.ads.nl

COLOFON

idA, in dit Amsterdam
Maandblad voor geloof
en gemeentelieven van
Doopsgezind Amsterdam.

Redactie

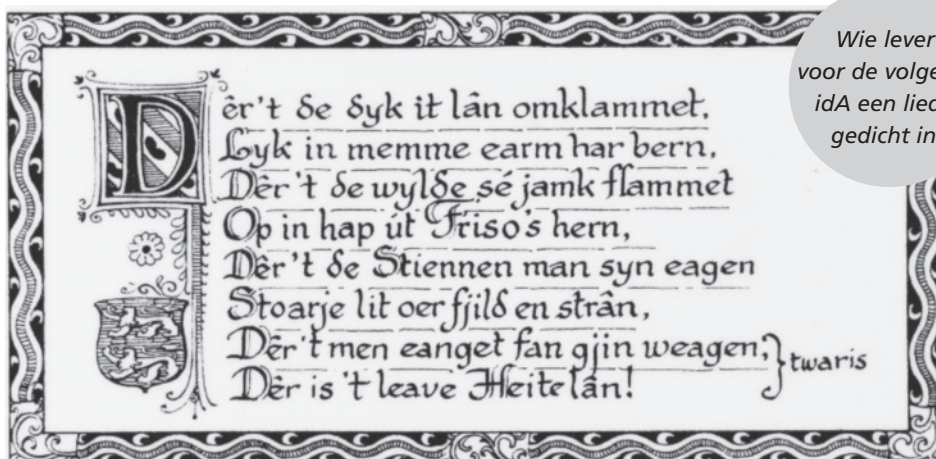
Essemie van Dunné
Sjoukje Halbertsma
Joke van der Heide
Karen Lammers
Wim de Vries Lentsch
Mieke Krebber (eindredacteur)
Interviews: Dirk Visser

Ontwerp en realisatie

Ontwerpgroep Lâle, www.lale.nl
T (033) 462 46 93

Verzending idA via het secretariaat:
e-mail: secretaris@vdga.nl

Wie levert voor de volgende idA een lied of gedicht in?

KERKDIENSTEN

	Singelkerk Centrum 10.30 uur	Meerpad Noord 10.15 uur	Menno Simonshuis Buitenveldert 10.00 uur
14 juli	Ds E.C. Roos		Ds G.A. Reinhold-Scheuermann
21 juli	H. Fronczek ¹	Ds W. Epp	
28 juli	Ds J. van Woerden-Surink		Ds H. Leegte
4 augustus	Ds L.C.M. Blomjous-Maillette de Buy Wenniger	H. Fronczek ¹	
11 augustus	Ds J.E. Klanderman		Marjan Klomp-Gerringa
18 augustus	Ds G.A. Reinhold-Scheuermann	H. Fronczek ¹	
25 augustus	Ds H. Leegte		Ds A-M. Visser
1 september	Ds H. Leegte	E.M.L. van Dunné**	Ds E.C. Roos in Fredeshiem

*Kinderkerk en Kom-in-de-kring **Kinderkerk en Tienertuin

1) Lekeprediker, een van de Vele gezichten; zie idA (1019.1) p.8-9.

Zomers lunchconcert in de Singelkerk

Misaki Yamada en Jaap Wisselink spelen
Japanse volksliedjes, een sonate van Mozart,
een etude van Chopin en een wals van
Tchaikovsky.

Zaterdag 27 juli: 14.00-14.45 uur.

Toegang vrij: vrijwillige bijdrage

4 hands Piano
with
Misaki Yamada
and
Jaap Wisselink

Summer Lunch Concert

27 July 2019 14:00-14:45 Doopsgezinde Singelkerk
Singel 452, Amsterdam

Program Tamezo Narita - Hamabe no Uta / Japanese folk song
Mozart - Sonata kv 521
Chopin - Berceuse, Etude op.25-2, Waltz op.64-3
Tchaikovsky - Flower waltz / Nutcracker

Entrance free (donation after the concert)

Contact misakiyamada.nl

Photo by Dhiraj Baldew
Illustrated by Yuriko Ogawa